

פרשת במדבר

תשפ"ב

גליון 292
נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

בס"ד

בית שלמה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לעילוי נשמת

מורי רבי יצחק ב"ר יעקב גין
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
הרה"ק רבי ישראל יצחק ב"ר אליהו
הרה"ק רבי ישראל מויזניץ ב"ר ברוך
הרה"ק רבי חיים אלעזר ב"ר צבי הירש
הרה"ק רבי יעקב שמשון ב"ר יצחק
הרה"ק רבי שרגא יאיר ב"ר נתן
הרה"ק רבי יצחק מראחוב הי"ד ב"ר מאיר
הרה"ק רבי ישעי' נפתלי הירץ ב"ר דוד
הרה"ק רבי גרשון אשכנזי ב"ר יהודה
דוד מלך ישראל חי וקים בן ישי
רבי חיים ב"ר בצלאל מויזניץ
מורינו הבעש"ט הקדוש רבי ישראל ב"ר
אליעזר
הרה"ק רבי אברהם מורדכי מגור ב"ר אריה
יהודה לייב
הגר צדק מוילנא אברהם בן אברהם
הרה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס
הרה"ק רבי ישכר בעריש ב"ר יצחק אייזיק
מו"ר זקנו הרה"ק רבי ישראל יצחק ב"ר
אליהו ינובסקי

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"איש על הגלגל באתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (ב', ב')

לביית אבותם יחנו בני ישראל ר"ל יהיה להם חנייה בעולם שהתורה עומדת להם בילדותם ובזקנותם או יאמר במ"ש ז"ל כי ע"י עסק התורה ישראל ר"ל אם הדגל של אותיות התורה לביית אבותם יחנו בני ישראל ר"ל שיעסקו כולם בתורה אז מנגד סביב לאהל מועד יחנו שיהיה קיבוץ גלויות ויחנו כולם סביב לאהל מועד שהוא בית המקדש בית שלישי שהוא מועד מקודם כמש"ה מקדש ה' כוננו ידיך בב"א

כותב הרב כף החיים זי"ע בספרו יגל יעקב במ"ש בסוף מסכת קידושין רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנויות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה שכל אומנויות שבעולם אינם עומדים לאדם אלא בימי ילדותו אבל בימי זקנותו הרי הוא מוטל ברעב אבל התורה אינה כן עומדת לאדם בעת ילדותו ונותנת לו אחרית ותקוה בעת זקנתו בילדותו מה הוא אומר וקווי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ובזקנותו מה הוא אומר עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו וז"ש איש על דגלו ובאותות ר"ל אם הדגל של האדם באותיות התורה אז

"ולא יבאו לראות פבלע את הקדש ומתו" (ד', כ')

כתב בעל דגל מחנה אפרים זי"ע "יש לומר ברמו בזה על דרך ששמעתי מן אא"ז זללה"ה שיש לפעמים שבא אחד אצל הצדיק כדי ללמוד ממעשיו והצדיק הוא אז בבחינת קטנות והוא מקבל ממנו כך ולא ידע לאזדהורי ביה וכמו שבא אחד אל הרב המפורסם מוהר"ן זללה"ה וראה ששתה אז קאווע בטלית ותפילין ונסע לביתו והתחיל לנהוג גם כן כך וזהו אוהרה ולא יבואו לראות היינו בשביל לראות את מעשיו ולקבלם תיכף כבלע את הקודש היינו שיש לפעמים שהוא בימי הקטנות ונבלע אז הקדושה בו ולכך מתו היינו שנפלו ממדריגתן לא יבואו לקבל זה כי אם שיראה זמן הגדלות ויקבל ממנו והבן זה כי קצרה דעת השומעים ולא הבינו ויש בזה דברים טובים ואם ירצה ה' כשיזכה ה' אותי ואהיה בריא עדיף אפרש" עכ"ל"ק

"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" (קי"ט, ע"ב)

נשאלת השאלה אם דוד הע"ה אומר שהתורה יותר טובה מזהב אז כסף מבעיא למכתב כלומר ברור שהתורה היא יותר טובה מכסף אם היא יותר טובה מזהב אלא ניתן לתרץ בס"ד כי כסף האמור הוא מלשון כיסופא היינו בושה שזה נאמר על בעלי השררה וכבוד שמביישים אותם רבות ועל זה אומר דוד הע"ה טוב לי תורת פיך מאלפי זהב והכוונה לזהב כפשוטו וכסף היינו הכוונה לכבוד ושררה שע"י נכספים ומתביישים הרבה. ואם יאמר האדם היכן מצינו שהכבוד יותר חשוב מזהב ועל זה ניתן לתרץ במציאות החיים שרואים פעמים שאנשים מקבלים על עצמם תפקיד ציבורי שיש בו כבוד ושררה אע"פ שבעסקיהם הפרטיים הם יכלו להרוויח הרבה יותר שכן.

גילוי רזי תורה לאדם

משום אדם ע"ד שאמרו רז"ל על רבי פנחס בן יאיר זיע"א שמעולם לא נהנה משום אדם וז"ש רחוק מפנינים מכר'ה לשון קנין וכמו שפירש הראב"ע ז"ל מכר'ה קניית'ה שע"י שמדתו לדבר האמת ועוד מדתו שלא יהנה שום הנאה מאדם ע"י יזכה לקניית רזי התורה וזה ג"כ מה שסיים בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר ירצה שע"י ששפתו שפת אמת אזי אין לו פחד על תורתו מהחיצונים שיחטפוה ממנו ח"ו כי שפת אמת תכון לעד ואין לחיצונים שליטה בה כו"ע וזהו ושלל הבא לו מתורתו לא יחסר

כותב הרב חרד זי"ע בספרו חן טוב כתב הרב חיד"א ז"ל בחומ"א מי שהוא מדבר אמת מגליון לו מן השמים רזי תורה ואינו צריך ללמוד מפי רב ואפי' שזה רמו הכתוב אשת חיל מי ימצא ס"ת גי' אמת לו' שע"י שיאחזו במדת האמת ימצא בדרך מציאה רזי התורה הנקראת אשת חיל שאע"פ שאמרו רז"ל אם יאמר לך אדם מצאתי ולא יגעתי אל תאמין שאין התורה מושגת לאדם בדרך מציאה בלא יגיעה אעפ"כ ע"י מדת האמת יזכה שימצא בדרך מציאה מן השמים ואינו צריך ללמוד מפי רב (א"ה ואפי' שזה הטעם שנקרא חכמת הקבלה בשם חכמת האמת ע"ש ששיגנה האדם ע"י שיאחזו במדת האמת) וסיים רחוק מפנינים מכר'ה שג"כ צריך שיהיה רחוק מהנאת הממון שלא יהנה

פרקי אבות פרק ו' משנה ט'

אמר רבי יוסי בן קסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחר, ונתן לי שלום, והחזירתי לו שלום, אמר לי, רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי, רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דגרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, אמרתי לו אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה, וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל, "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", ולא עוד, אלא שבעשתי פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, שנאמר, "בהתהלךך תנחה אותך, בשכבך תשמור עליך, והקיצות היא תשיחך", בהתהלךך תנחה אתך, בעולם הזה, בשכבך תשמור עליך, בקבר, והקיצות היא תשיחך, לעולם הבא, ואומר, לי הפסוק ולי זהב נאם ה' צבאות

כותב הרבי מליובאוויטש זי"ע בספרו ביאורים לפרקי אבות "השאלות במשנתנו הדיק ופגע בי אדם אחד (ולא פגש אותי או בא לקראתי וכיוצא) ב.

מדוע לא הקדים התנא בשלמו של האיש כפי ששינו לעיל הוה מקדים בשלום כל אדם ג. מהו החידוש בהחזרתו לו שלום והרי מי שאינו מחזיר

במקום תורה וכן כתוב בספר תהילים ע"י דוד מלך ישראל לדוד היה ריבוי כסף וזהב שהשתמש בו לצורך הנהגת המלוכה שהיא בבחינת צדקה ואעפ"כ אמר דוד המלך טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף מאחר שדוד כתב כך בספר תהילים בשם כל ישראל בתור נעים זמירות ישראל מובן שהעניין שייך גם לכל אחד ואחד בהתהלכך תנחה אותך התורה דווקא מנהיגה את האדם בעולם הזה היא מלמדת אותו כיצד להתנהג מיימו הראשון עד יומו האחרון ואומר לי הכסף ולי הזהב התנא מלמדנו מעלה בלימוד התורה על קיום המצוות כללות עניין קיום המצוות הרי זה דווקא כאשר הקב"ה נתן לאדם במה לקיימן במארו"ל מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג כמו כן הקב"ה נתן לאדם כסף וזהב והוא מקיים בזה מצוות צדקה ואילו התורה ניתנה לגמרי לידי האדם ולימודו תלוי רק בו בכוח עצמו במארו"ל מאן נוכח, נוכח רבה בר נחמני" ועיין שם בהמשך דברי קודשו

שלום לחבירו נקרא גזלן ד. וכן כתוב בספר תהילים ע"י דוד מלך ישראל לכאורה מיותר ה. מהי ההוכחה ממה שנאמר לי הכסף ולי הזהב ו. הקשר לבעל המאמר רבי יוסי קיסמא והביאור ופגע בי אדם אחד אדם זה פגע ברבי יוסי והורידו מדרגתו עצם העובדה שניסה לשכנע את רבי יוסי לעזוב מקום תורה ולבוא לעירו היא בגדר פגיעה בדרגתו ומעלתו של רבי יוסי ונתן לו שלום והחזירתי לו שלום רבי יוסי הכיר בפגעי שהוא מתכוון לפגוע בו ולכן לא הקדים לו שלום אולם מאמר שהלה נתן לו שלום החזיר לו שלום בליט בריריה והנה תוכן הצעתו של האיש הי' שבכסף זה יוכל רבי יוסי לקיים מצות צדקה שהיא כלולת המצוות בהידור ומעלת קיום המצוות מכריעה הישיבה בעיר של תורה ועל זה ענה רבי יוסי שאפילו אם אתה נתן לי כל כסף וזהב שבעולם היינו שלאף אחד בעולם לא יהי' כסף וזהב וכולם יהיו זקוקים לצדקתו של רבי יוסי שאין לך צדקה גדולה מזו מכל מקום איני דר אלא

משנת הצדיק – רבינו עובדיה מברטנורא תאריך פטירה אינו ידוע אך נהגו לציין את ההילולא ביום ג' סיון (שלישי)

נולד לרב אברהם ירא, והתגורר בתחילה באיטליה במאה החמש עשרה. היה תלמידו של הרב יוסף קולון והוא אף מזכירו בשו"ת שלו, נתמנה לרב העיר ברטינורו אשר במחוז פלורי באיטליה והוא מכונה על שם העיר הזו, בהמשך עלה לארץ ישראל והתיישב בירושלים. בהגיעו לירושלים מצא את העיר במצב לא טוב, מס' התושבים היהודים היה קטן מאד, כולם עניים מרודים ואפילו ספרי תורה לא היו בידיהם, מיד ניגש הרב לעבודת בניית הקהילה ומשנה מרץ השקיע בעמלו הקדוש לאחר שהגיד ר' נתן שולל הפקידו על ביתו והעמידו בראש העדה, בתחילה לא ראה רבינו עובדיה ברכה רבה במעשיו, אולם במשך הזמן הצליח להקים בעיר הקודש מרכז רוחני חשוב מאד ולישיבתו יצא מוניטין בכל הסיביבה והרבה עזרה קיבל עם בואם של פליטים רבים שנהרו לארץ ישראל אחרי גירוש ספרד ואף העמיד מהם תלמידים חשובים (מתוך אנציקלופדיה לתולדות גדולי ישראל). הרב היה מעביר דרשה בעברית פעמים בחודש. היות ובתקופה זו לא היו קברנים בירושלים היה הרב בעצמו קובר את המתים. בני משפחתו היו שולחים לו כסף מיוחד כדי שיקיים הכנסת אורחים מכובדת בירושלים, הרדב"ז כתב עליו שהיה מפורסם בחכמה וראש לכל רבני ירושלים בין חיבוריו ניתן למנות את פירוש המשניות המפורסם שהתקבל על כל עדת בני ישראל, וכן חיבר עוד ספרים עמר נקא, חידושים על הרמב"ם, תשובות להלכה, רבותינו בעלי התוספות. מנוחתו כבוד בהר הזיתים סמוך לעיר דוד המתחדשת.

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

אמונת ישראל – הרה"ק רבי ישראל ב"ר חיים מאיר יחיאל שפירא זצוק"ל זי"ע

עצרת תהיה לכם

את הזמן וזה הי' בשביל שתהי' לכם לטובתכם שתהיו ראויים לזה. ובגמרא הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם הה"ק מאוסטראווע בא לפני כ"ק אא"ז מרוזין זי"ע זצ"ל ממה הוא עיקר תפילתו והשיב לו שהוא מתפלל על רפואות הנפש ואח"כ על רפואת הגוף ואמר לו אא"ז צריך להתפלל תחילה על רפואת הגוף כי בלי רפואת הגוף א"א לעשות כלום עבדה"ק והנה ידוע מה שנצח משה למלאכים ששאל להם כלום במצרים שעבדתם ותורה למה לכם לעיקר הטענה הי' על שאין להם גוף ואין להם שייכות להתורה וזה שבעצרת פירוש ע"י עצרת הכל מודים דבעינן לכם שצריך להיות לישראל כל טוב עניני עודה"ז כי ע"י עצרת הוא קבלת התורה לישראל נתגלה ענין זה שהתורה שייך לישראל עבור שיש להם גוף גשמי לכן שייך להם כל טוב

למה נקרא חג השבועות עצרת הנה ידוע דברי הראשונים נ"ע שיעקב ועשו חלקו ביניהם את העולם עשו נטל חלקו בעולם הזה ויעקב בחר לו בעולם הבא והקשו שא"כ לא שייך לישראל חלק בעוה"ז ותירצו שע"י שחזר הקב"ה על כל אומה ולשון שיקבלו התורה ולא רצו וישראל קבלוה והתורה הוא החיות של העולם דאם לא בריתי וכו'. א"כ ישראל קיימו את העולם ע"י קבלת התורה דאל"כ הי' חוזר העולם לתוהו ובוהו נמצא שהיא כמו בריאה חדשה והדין הוא שהמציל מהנהר הוא שלו וזכו ישראל בטובת עולם הזה ולזה נקרא חג הזה עצרת שישראל עצרו את העולם שלא תחזור לתוהו ובוהו. ועי"ז תהי' לכם שגם טוב עוה"ז יהי' לכם כיו"ד וא"י כי בצאתם ממצרים ישראל לא היו ראויים עוד לקבלת התורה והמתין להם מ"ט ימי הספירה שבתוך כך יזדככו ויטהרו ישראל מזוהמתן ויהיו נכונים לקבלת התורה כידוע וזהו עצרת שעצר הקב"ה

סגולה לפרנסה – לברך ברכות הנהנין כראוי

ש"או את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם (א, ב')

שאביו או אמו מגולגלל במאכל וכשאינו מברך ברכה ראויה אינו מתקנו אלא הורגו ר"ל ובעבור זה דנין לאדם בגיהנם אף יותר מ"ב חודש כשאינו מברך כראוי וכמבואר בספר חסידים סמ"ו שכן גילה מת א' בחלום ולפעמים נעשה האוכל עי"ז רשע שהגלגול הרשע מהפכו להיות כמוהו אבל מי שבקי בהלכות ברכות הראויה נקרא אדם גדול, בברכות ל"ה ע"א ונקרא חסיד כמבואר בב"ק דף ק' ד' דמאן בעי למהוי חסידא יקיים מילי דברכות דעי"ז מתחסד עם קונו יתב"ש וכמ"ש כאן בפרק א' סקנ"ג בבאי"צ ואין שולט בו לא אף ולא קצף ומזונותיו מצויין לו כל ימיו בכבוד וזוכה לפרנסה ולעושר וכמ"ש במשלי י"ד ברכת ה' היא תעשיר היינו כשמברך ברכה הראויה ומכריז דא איהו דרונא דשדר פ' להקב"ה (ע) זהו עקב דף רע"א ובוזה נראה לפרש הפסוק תמני" אפי אות ב' ברוך אתה ה' למדני חוקיך דלכאורה קשה הא זה הוא תפילה ומה שייך בזה ברוך אתה הוי"ל נא למדני חוקיך אבל להני"ל נ"חא דכוונת דהע"ה הוא כן בלבי צפנתי אמרתך למען לא אוטא לך ע"כ כשאומר ברוך אתה למדני חוקיך לידע איזה ברכה הראויה להמאכל דדיני ברכות הוא הלכות גדולות ורחבים מני ים והנה באמת ראשית כל צריך האדם לידע כל ברכה וברכה בפני עצמה הראויה לה להלכה כידוע דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע וכן להיפך וידוע דמלכותא דארעא ללמוד לאנשי חיל ראשית כל השבח הנקרא טיטל להמלך כראוי ואח"כ מלמדיו לו סדר המשטר כידוע לכן צריך ראשית כל ללמוד היטב ברכת ה' כהראוי" עכל"ק ועיין שם את שכתב בהמשך

ידוע כי פעמים נשמה מתגלגלת בתוך דבר מאכל וע"י שמברכים עליו הנשמה מקבלת את תיקונה וממשיכה הלאה בדרכה ופעמים שאף מזמנים לאדם דווקא נשמות ממשפחתו ואף נשמות אביו ואמו שמתגלגלים במאכל וע"י ברכתם הם ניתקנים וניתן לרמוז דבר זה בפס' הנ"ל שא"ו ר"ת שאוכל ומברך ובפרט שמברך ועונים אמין ר"ת שא"ו ע"י כך מנשא ומרים הוא את הנשמות המגולגלות מכל עדת בני ישראל בין אם הם ממשפחתו ובין אם הם אפילו אביו או אמו זהו שנא' למשפחתם לבית אבתם במספר שמות היינו שהם יכולים להופיע בכל מיני צורות מאכל שונים שלהם שם שונה וברכתם משתנה ובכל מקרה ע"י שמברך עליהם הם נזכרים לפני הקב"ה ויכולים להשתחרר מגלגולם הנוכחי זהו שנאמר זכר לגלגלתם. ולרגל יומא דהילולא של מו"ר זקנו הרב ישראל יצחק ינובסקי בעל הטהרת ישראל זי"ע (ח' סיון) הבאנת את מה שכתב בהקדמה לספרו ברכת ישראל על הלכות ברכות "יתברך הבורא וישתבח הנורא אשר בחר בנו מכל העמים ורוצה בברכותינו להללו ולשבחו ולספר הודו ושומע תהילות ישראל כמ"ש ואתה קדוש יושב (לשמוע) תהלת ישראל ונתן לנו את תורתו ולמדנו לברך ק' ברכות בכל יום וכאשר זכינו לזה כיה"ר לזכות לברכו באמת בלבב שלם כרצונו הטוב והנה ידוע מאמר חז"ל בברכות דף ל"ה גודל העונש הנהנה בלא ברכה כאלו נהנה מקדשי שמים וגזול אצל השית"ב וכמ"ש במשלי כ"ח גזול אביו ואמו והיינו מי שאינו מברך ברכה הראויה לו והוא בכלל בור שקללהו חז"ל ובייתר כתב האר"י ז"ל שאוכלין בני אדם ושותין כי כמה וכמה (נפשות) נשמות מגולגלים בדומם וצומח חי ולפעמים יכול להיות